

Digitaal geld is hot. Zo werkt Facebook al een paar jaar aan een eigen digitale munt: de Diem (voorheen Libra). Omdat dit digitale platform bijna 3 miljard gebruikers kent, vormt dit project een gevaar voor overheden en banken. Zij zijn bang dat de macht van het geld komt te liggen bij big tech, die ook al veel klantgegevens heeft. Daarom onderzoeken veel landen de mogelijkheid van een eigen digitale munt.

Zulke munten maken wereldwijd gebruik van hetzelfde systeem en zijn bekend onder de naam Central Bank Digital Currency (CBDC). China loopt voorop: het land startte het onderzoek naar een digitale munt al in 2014. De digitale yuan wordt momenteel door miljoenen burgers getest. De Europese Centrale Bank (ECB), die een aantal jaar geleden nog negatief oordeelde over de digitale euro, wil inmiddels niet meer achterblijven.

Maar we betalen toch al digitaal?

Het lijkt misschien alsof we al gebruikmaken van digitaal geld. Toch is dat niet helemaal waar. Het enige wat digitaal gebeurt, is het verplaatsen van traditioneel geld van de ene naar de andere rekening. CBDC's zijn echter volledig digitaal. De achterliggende waarde van CBDC's is straks enkel uit te drukken in computercodes (die bijgehouden worden in een 'grootboek').

Volgens de Europese Centrale Bank (ECB) voldoet ons huidige betaalsysteem op termijn niet meer aan de groeiende behoeften van de wereldbevolking. Meer en meer wordt er al digitaal betaald. Door het coronavirus neemt dat nog toe, omdat door contactloos betalen in de winkel het besmettingsgevaar afneemt. Ook kunnen mensen in afgelegen gebieden – zonder aansluiting bij een gewone bank – straks toegang krijgen tot een digitale bankrekening. Voor vluchtelingen uit oorlogsgebieden als Syrië of Afghanistan is dat een uitkomst.

Wat zijn voordelen ten opzichte van het huidige betaalsysteem?

Hoewel er inmiddels veel digitaal betaald wordt, bestaat er nog steeds cashgeld. Maar de kosten hiervan zijn relatief hoog. Denk aan ontwerp, bedrukking, verzending, sortering, vernietiging en bestrijding van namaak. Mede hierdoor zou de ecologische voetafdruk van het digitale geld kleiner zijn dan die van het huidige betaalsysteem. Ook is de digitale munt niet makkelijk te vervalsen. Daarnaast is er momenteel een grote rol weggelegd voor commerciële banken. In het ge-

val van de CBDC verschuift de macht meer naar de overheid, de nationale bank. Casper de Vries, hoogleraar monetaire economie aan de Erasmus School of Economic, ziet dit als een positieve ontwikkeling. De Vries schreef in 2019 als lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid mee aan een positief advies over de ingebruikname van de CBDC. 'Commerciële banken hebben ingezet op zo min mogelijk betalingen met cashgeld, waardoor overschrijvingen veelal digitaal zijn', zegt hij. 'Daardoor konden ze meer leningen verstrekken. De reden waarom wij de CBDC hebben voorgesteld, is om een tegenwicht te bieden aan het gemak waarmee deze banken geld scheppen en daarmee schulden in stand houden.'

Een ander voordeel van de CBDC is dat er internationaal steeds meer wordt samengewerkt. Het huidige betalingsverkeer duurt lang en is omslachtig. Met de digitale munt is dat probleem voorbij.

Ten slotte worden transacties veel inzichtelijker. Doordat het eenvoudiger wordt om betalingen te controleren, wordt witwassen nagenoeg onmogelijk. Grensoverschrijdende terrorismefinanciering kan met de digitale munt internationaal aangepakt worden.

Maar we hebben toch al een digitale munt – de bitcoin?

Dat klopt. Bitcoin werkt echter met een andere techniek: de blockchain. Dat is een grootboek waarin alle transacties worden bijgehouden – maar die verdeeld is over heel veel computers en gebruikers die allemaal gedeeltelijk eigenaar zijn (dit wordt decentraal genoemd). Deze technologie waarborgt anonimiteit en daarom zijn transacties niet goed inzichtelijk. Geld kan daarom makkelijk verkeerd gebruikt worden. Bij de CBDC's kan

'Misschien moet je altijd een fysiek betaalmiddel in stand houden, bijvoorbeeld voor een elektronische black-out.'

de overheid (via de centrale bank) alle transacties inzien, omdat ze zelf eigenaar is (en dus het grootboek of de database zelf in handen heeft). Witwassen van geld is dan nagenoeg onmogelijk.

Veel overheden en banken vinden dat de bitcoin geen goed betaalmiddel kan zijn. De bitcoinkoers varieert (door de hoeveelheid speculatie) bijvoorbeeld te sterk om als een stabiel betaalmiddel te functioneren.

Tot slot is bij de bitcoin schaarste ingebouwd – er komen er maximaal 21 miljoen in omloop. Bij de CBDC is er geen sprake van schaarste. Het nieuwe betaalmiddel biedt daarom de mogelijkheid om bijgemaakt te worden of juist waardeloos gemaakt te worden.

Hoever is de ontwikkeling van de digitale munt in China?

China is in 2014 begonnen met het ontwikkelen van de digitale yuan (of: e-CNY). Net als contant geld wordt de digitale yuan uitgegeven door de PBoC, de centrale bank van China. In tegenstelling tot bij contant geld behoudt de bank zich het recht voor elke uitgave te volgen.

De virtuele munt bevindt zich in de pilotfase. Miljoenen Chinese burgers uit tien verschillende steden testen de digitale munt. Gebruikers downloaden een e-wallet-app die goedgekeurd is door de People's Bank of China en koppelen deze aan een bankpas of mobiele telefoon. Om te betalen met de munt is geen internetverbinding nodig. Grote ketens als Starbucks en McDonald's accepteren de nieuwe munt als wettig betaalmiddel. Vanaf 1 augustus werd het ook mogelijk om in het metrosysteem in Peking te betalen met de digitale munt.

Het plan is om in het park van de Olympische Winterspelen, die in februari 2022 in Peking plaatsvinden, volledig gebruik te maken van de digitale yuan. China werkt aan innovatieve toepassingen, zoals betaalhandschoenen in onbemande supermarkten. Buitenlandse inwoners die dan tijdelijk in China reizen, kunnen een digitale portemonnee openen om aan de dagelijkse betalingsbehoeften te voldoen zonder een binnenlandse bankrekening te openen, zei de People's Bank of China in een paper dat in juli verscheen.

Tegelijkertijd maakte Peking bekend dat ze mogelijkheden onderzoekt om de digitale yuan ook buiten de grenzen van China te laten functioneren 'met behoud van wederzijds respect voor monetaire soevereiniteit'. In een poging de angst voor overheidstoezicht weg te nemen, heeft de bank beloofd persoonlijke informatie en privacy van gebruikers te beschermen. China wil in de toekomst contant geld door de e-CNY vervangen.

En Amerika dan?

De Verenigde Staten hebben nu economisch een machtsmonopolie, omdat elke munt wordt teruggerekend naar de waarde in dollars. ►